

Sesida dals

8 da zercladur 2021

Communitgà ils

14 da zercladur 2021

Protocol nr.

554/2021

Dumonda da la fracziun da la PCD

concernent il sustegn da l'emprender per vita duranta per il mund professiunal
da l'avegnir (emprim sutsegnader Loepfe)

Resposta da la Regenza

Tar la dumonda 1: Che tschertas professiuns na vegnan betg pli a pudair sa mante-
gnair en l'avegnir, è ina consequenza dal progress e signifitga ina sfida permanenta.
La pandemia da COVID-19 vegn ad accelerar la transfurmaziun dal martgà da lavur
areguard il nivel d'exigenzas ed areguard las cumpetenzas professiunalas. Il martgà
da lavur en il Grischun na mitscha betg da questa transfurmaziun. Ils svilups cunte-
gnan privels, portan dentant er schanzas ch'i vala da nizzegiar.

Tar la dumonda 2: Ina scolaziun da basa na garanteschia betg pli ina piazza da lavur
segira a lunga vista. L'emprender per vita duranta ha gia ussa ina gronda impurtanza
ed augmenta en general las schanzas da restar en la professiun resp. las perspecti-
vas sin il martgà da lavur. La responsabladad per la furmaziun supplementara è pri-
marmain chaussa da las lavurantas e dals lavurants sco er da las patrunas e dals
patrunds. Mintga persuna è sezza responsabla per sa scolar e per sa perfecziunar
uschia, ch'ella chatta lavur en in martgà da lavur cun pretensiuns midadas. Er la rolla
da las patrunas e dals patrunds areguard il svilup cuntinuà da las collavuraturas e dals
collavuratur survegn dapli impurtanza en il context da la mancanza da personas
spezialisadas. Il stadi ha ina rolla subsidiara. Sin plaun federal s'engascha il Secre-
tariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun (SEFRI) – ensemen cun ses
partenaris respectivs – per purschidas attractivas en la furmaziun professiunala. En il
rom dals svilups interchantunals sustegna il chantun projects che gidan a dumagnar
la dinamica da transfurmaziun. Uschia sa participescha il chantun al project "viamia"
che cumpiglia – sin basa gratuita – in'analisa da la situaziun professiunala ed in scle-
riment dal potenzial professiunal per personas creschidas a partir da 40 onns. En il
program da la Regenza 2021–2024 è il sustegn da la transfurmaziun digitala fixà sco
finamira e concretisà en il punct central da svilup 12.2. Or dals meds finansials dal
credit d'impegn per promover la transfurmaziun digitala, ch'èn vegnids concedids dal
Cussegl grond, èn gia vegnidas tratgas en consideraziun mesiras sin differents nivels
da la furmaziun. Soluziuns chantunalas individualas han mo in success limità en il
mund globalisà resp. cun ils entretschaments d'ozendi. En tscherts puncts po e vegn
il chantun dentant a gidar a concepìr ubain a promover en moda proactiva quest

svilup en il rom da las finamiras preschentadas en il program da la Regenza 2021–2024.

Tar la dumonda 3: Per motivar las personas ch'èn pertutgadas da la transfurmaziun èsi d'avantatg, sch'ils custs supplementars che resultan d'ina segunda scolaziun u d'ina furmaziun supplementara vegnan finanziads sur stipendis purtads dal chantun e betg sur emprests restituibels.

Tar la dumonda 4: Contribuziuns da scolaziun (stipendis ed emprests) vegnan pajadas, sche la capacita' finanziaria da la persona pertutgada, da ses geniturs e d'autras personas cun obligaziuns legalas ubain las prestaziuns correspundentas d'autras terzas personas na bastan betg (princip da subsidiarita'). Contribuziuns da scolaziun èn sustegn per custs supplementars che resultan da la scolaziun. Ellas na garanteschentan dentant betg l'existenza. Sch'i vegniss divergià da la repartiziun da las incumbensas tranter "prestaziun da furmaziun" e "garanzia da l'existenza" e sche questas incumbensas vegnissan maschadadas, chaschunass quai dischavantatgs e tractaments ineguals.

Gia oz èsi pussaivel da sustegnair ina persona cun stipendis, sch'ella absolve in'ulteriura scolaziun che vegn terminada cun in diplom superiur. Medemamain po ina segunda furmaziun fundamentala professiunala vegnir sustegnida cun stipendis, sch'ella pussibilitescha da pratitgar la professiun en moda pli vasta en la medema branscha u sch'i n'eran vegnids retratgs nagins stipendis per l'emprima furmaziun fundamentala professiunala. Sch'i vegniss differenzià tranter il pajament da stipendis per scolaziuns e per furmaziuns supplementaras en profils professiunals cun vistas per il futur ed il nunpajament da stipendis per autras scolaziuns e furmaziuns supplementaras, resultassan difficultads en l'execuziun e tractaments ineguals. Sin il stgallim da las emprimas scolaziuns na datti betg ina tala separaziun. Pir en la retrospectiva poi vegnir definì, tge professiuns che han resp. avevan vistas per il futur. Actualmain exista ina buna armonia e concordanza tranter las differentas vias da finanziaziun, e da quai na duessi betg vegnir divergià. Sut "Furmaziun professiunala 2030" vegnan identifitgadas – en il rom d'ina analisa da la situaziun sin nivel naziunal – pussaivladads da finanziaziun, cun las qualas personas creschidas pon cuvrir ils custs da scolaziun ed ils custs da viver durant ina furmaziun fundamentala professiunala. La Regenza vegn ad examinar las conclusiuns da questa analisa da la situaziun sco er eventualas recumandaziuns ed ad integrar ils resultats en ses giudicament.

En num da la Regenza

Il president:

Dr. Mario Cavigelli

Il cancellier:

Daniel Spadin